

Презъ време на нашето устройство, до месецъ юний, се събраха нѣколко чети, но добре обучени и готови за бой бѣха само две, а именно нашата I-ва и II-ра, наречена Старо-сърбиянска.

Като бѣхме тѣй готови, заминахме по пѣтя презъ Неготинъ за Зайчаръ, гдето намѣрихме още една доброволческа чета, разположаща на бивакъ на висотата надъ Зайчаръ.

Ние се разположихме вдѣсно отъ нея сжщо на лагеръ. Следъ нѣколкодневно оставане тукъ пристигна отъ Кладово и III-а чета, която се разположи близу и влѣво отъ насъ.

Като дойдохме въ Зайчаръ, намѣрихме тукъ дѣда Иля съ известно число хора.

Въ последния день на нашето стоене тукъ бѣ заповѣдано и цѣлата народна [сръбска, б. С.] войска, която бивакираше въ равнината предъ Зайчаръ, се построи въ дружинни колони; отидохме при тѣхъ и нашитѣ чети се построиха близу до тѣхъ, но отдѣлно.

Когато цѣлата войска бѣ построена, дойде дивизионниятъ командиръ, полковникъ Милоя Лешанинъ, съ цѣлия си щабъ, мина надлъжъ предъ цѣлата войска и поздрави всѣка часть отдѣлно съ думитѣ: „Да ви помага Богъ, братя!“

— 2 —

Отъ хиляда гърла му бѣ отговорено: „Богъ на васъ да помага, господинъ полковникъ“.

Следъ тази церемония се състоя богослужение¹¹⁾ по сръбъдъ полето, гдето бѣ издигната трибуна, украсена чудесно съ картини и отвредъ наоколо окичена съ знамена.

Следъ богослужението народната войска положи клетва.

Ние всички се заклехме.

После стана освещаването на всички знамена на дружинитѣ и ескадрона, а следъ това бѣха осветени и нашитѣ знамена—български и сръбски.

¹⁰⁾ По-точно „Фетхъ-юль-ислямъ“—стара турска твърдина; името ѝ въ преводъ значи „защитникъ на вѣрата“, по-късно пославянчено отъ сръбитѣ на „Светиславъ“. Построена е върху развалинитѣ на римски замъкъ. Турски надписъ върху стениѣ, сжществувалъ до 1882 г., сравнявалъ твърдината съ рая. Тази твърдина е имала дебели стени, казарми и скривалища. На една нейна часть има запазени фотогр. снимки отъ 1876 г. съ руско-българскитѣ дружини. Повечето отъ горнитѣ сведения сж заети отъ Louis Léger — „A travers les Balkans“ с. 173-4.

¹¹⁾ Цѣлата речъ на митрополита Михаилъ, казана на войскитѣ следъ молебена, е била напечатана на голѣмъ листъ съ едри букви. Единъ екз. е запазенъ въ Арх. Н. Б. подъ № 8348. Речъта е издържана, но нищо не споменува за освобождението на България.